

Skaldebref til dem, som söka et odödligt namn /

Blom, Isac Reinhold,

*1700-1829 41 A Svenska akademins
handlingar 1792-95*

National Library
of Sweden

SKALDEBREF

TIL DEM,

SOM SÖKA ET ODÓDLIGT NAMN.

FÖRFATTADT AF

HERR ISAC REINHOLD BLOM,

NOTARIE.

Skrift, som vunnit Dubbla Priset i Academien 1792.

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS JOHAN A. CARLBOHM.

SKALDERBREF

TIL DEN

SOM SÖKA ET OBDÖLIGT NAMN

FÖRTÄTTAD AF

Men verld, i hvilka bojors blygd
Af våld och natt du låge slagen,
Om jorden aldrig fött en dygd
På sällhetens begrepp bedragen.

LEOPOLD.

STOCKHOLM.

Tryckt hos Johan A. Carlsson.

I skuggan af det lugn, där lyckligt undangömd,
Jag sorgfri lefva vill och jordas oberömd,
Vid dessa bragders gny, som öfver verlden dundra,
Och dessa dyrkans rop — Hvad kan jag? Dem beundra?
Vålan — en sådan gjärd är väl förtjent af Er,
Som slafven för en tid, då J ej njuten mer
Och under mödors tal et redbart lif förtåren
För äran af et namn, då J ej sjelfve åren.

Hvem är då Minnets Gud, i hvilkens hand man ser
Den evigt gröna krans, han sina söner ger?
Hvar strålar den Olymp, där, med förjusadt öra,
Från gyllne throners höjd de jordens loffång höra?
Jag hvälfver åldrens grus; hvart steg mig låker gör,
At alt är Glömskans rof, at sjelfva Minnet dör.
Jag ser kring jordens rymd; så långt min syn kan hinna,
Jag ser den lag för alt: Det skaptes, at försvinna.
Hvem gaf dig stoftets son och tingens bundna slaf,
Som halkar några steg från vaggan til din graf,
Hvem ingaf dig det hopp, i trots af tid och öden,
At bygga dig et namn mot årens våld och döden?
Du svigtar sjelf, O jord! Och hvem? Et stoft af dig,
Begravvit i din barm, vill öfverlefva sig!

B

Men

Men gifs då Åran ej? Och gifs ej hennes lager?
 Förtrykta jordens folk! Jag Er til vitnen tager
 Af detta årans hopp, om verlden skörda fått
 Mer ljus, än galenskap — fler dygder eller brott —

Men fåfångt skäl på skäl den kalla sanning hopar;
 Er syn för henne sluts och Er beundran ropar:
 Är den för glömskan född, som hastar segrande,
 At kufva jordens rymd och måta himlarne?
 Trotts Philosophen sjelf och kölden af des's lära;
 J misstron det förakt, han visar Minnets ära —
 Då NEWTONS skarpa blick bröt genom Ætherns famn,
 Såg han blott stjernans glans — ej glansen af et namn?
 Nej — djupt i mänskans bröst naturen gått at grunda
 Begäret til et lof i tidevarf, som stunda —
 Hvad storverk, frågen J, som verlden aldrig fann,
 Hvad dygd, som aldrig sågs, om Minnets hopp försvann?
 Lås håfderne; gör rätt åt fådernes bedrifter —
 Följ, följ en skyddad verld til dessa Hjeltars grifter,
 Som bjuda, ropande i vårdar upp til skyn,
 Förgängligheten trots och jorden eftersyn. —
 Hvad vittnar denna bild, som täflar med naturen?
 Hvad, denna nötta skrift, i marmorns hållar skuren?
 Hvad,

Hvad, denna högtids-prakt bland en förfamlad hop,
 Ännu vid Sångarns röst, vid Talarns höjda rop
 (Fast seklers tid förgått) med lika rörda sinnen
 Förent i det beröm, som helgas deras minnen.

Men — om i denna rätt, som här förtjensten sker,
 Ni mindre Dygdens lön, än Snillet högmod ser,
 Kom vid POMPEII graf, at CÆSAR ensam finna;
 Se urnan mot hans bröst, se Hjeltens tårar rinna
 Och fluta, för et namn, hvad tänkesätt han bår,
 Som ån hans afund gör, så Segrare han är.

För alla värf af vigt, som sig kring verlden sprida,
 Kan hon då glömma oss på grafvens andra sida?
 Försvinna våra verk och ropet om vår magt
 Med den minut af lif, oss Ödet förelagt?
 Din magt, du Jordens Gud, som Slafvarne dig kalla!
 Men CÆSARS magt försvann — och LUDVICS stoder falla —
 Jag, Glömskans hand til trots, Coloffer resta ser;
 Men de, som uprest dem — de nämnas icke mer!
 Jag sett de planers vidd, vår vishet geck at göra;
 Men ock den svaga flåkt, som kom, at dem förstöra —
 Jag såg en lagerkrönt, vid segrar åldrad, Man;
 Hvad lott! En spillra slår — Hvem faller? Det är han —

Hvar år då denna magt? Hvad båtar Snilletts låga?
 J len — J kunnen le med rätt åt denna fråga,
 Men först — befrien Er från tingens ok och tvång;
 Beståmmen deras lag och händelsernas gång;
 Befallen Eder fot, at ej ur banan ryckas,
 Er kraft, at öka sig — Ert företag, at lyckas
 Och bjuden dödens arm, som stråcks i Edra fjät,
 At dröja med sit slag, tils Åran gillar det.

Dock vare jag ej den, som förolämpar Eder —
 All fördom helig år, som ofs til Sällhet leder,
 Som lifvets öken klår med Skönhetens behag,
 Ger Dygden mod; ger kraft åt stora företag;
 Hon gagnar, det är sant, jämväl när hon bedrager —

Se där en krigets Son — förtjust åt stridens lager;
 Han far med hjertat fullt af alt, hvad Ryktet sagt
 Om ALEXANDERS mod och Roms triumphers pragt;
 Bland tusen stråkta svård sig oförkråckt fördjupar,
 Begår, af Dödens hand, en lika krans — och stupar.
 Där, Snilletts unga Tolk, som sökt, med gömda spår,
 En våg til Minnets thron, mer fen — ej mindre svår.
 Ån han, kring jord och haf på Tankens vingar buren,
 Förföljer i des natt den tigande naturen,

Ån

Ån famlar i System de snille-fynd, han gör
 Om Staters grund och magt och det, som dem förstår,
 Ån med Maroners eld och Demostheners tunga
 Står fram, at höga vårf och fallna hårar sjunga,
 Och visa jordens folk, kanske i bojar ån,
 Naturens första skänk åt jorden: Friheten.
 Hvad bragder! hvilka Mån! Välan, hvad söka dessa?
 En sten på deras mull, et blad åt deras hjesfa!
 O svaghet! O förfyn! Den usla jorden har,
 Af sjelfva Villans hand, sit ljus och sit försvär!

Men J, som för dess lof och Minnets åra vaken
 Hur dyrbart är det lugn, som J med köld förfäken
 Och Eder lefnadsdag, i mödorne förtård,
 Hvem vedergåller den? — kanske en gagnad verld?
 Dess rack skall möta Er, där dessa mödor fluta —
 Er lön är där beredd; den återstår, at njuta —
 Betrakten då med fröjd den usla kojan där
 Af bergens skuggor skymd   Hon tilhör BELISAIR.
 Och desse gamle Mån, som häktets skuggor gömma,
 Förnimmen, hvilka brott til bojan dem fördömma.
 Det var den Philosoph, som råkade, at se
 Hur Jorden vände sig och Solen hvilade *a*),

B 3

Den

a) GALLILEE.

Den undransvårda Man, så stor i Ryktet vorden,
 Som nästan skapade en annan hälft af jorden *b)*,
 Och ändtlig samma lön den Hjelten sig förvärfte,
 Som gaf den Femte CARL *fler Stater, än han ärft c)*.
 Är verlden sig ej lik? Monn hon ännu fördrager
 Den arm, hon stöddes af — det Snille, som gaf dager?
 Om långst i griftens djup hon ändtlig firar Er,
 Hvad är det? *Lyckan* blott af Edra värf, hon ser —
 Nå känslolösa Stoft! hvars minnen trottså tiden
 Sen då ur Glömskans natt den stolta Pyramiden —
 Tan mot i grafvens famn den Talarns tacksamhet,
 Som ropar Er förtjenst och Er odödlighet;
 Men frukten ock en dag, hvars storm på afstånd susar,
 Som dödar Talarns språk och Pyramiden grufar;
 En dag, då Snillets ljus til nya folkslag gått,
 Och Seglarns kjöl går fram, där Edra stoder stått.

Men — hvad Seraphiskt sken, som slår mit häpna öga!
 Hvars, denne Hjeltes blick, som strålar från det höga?

O

b) COLUMBUS. *c)* CORTÉZ. Det var han, som, då han, efter många förföljelser, änteligen en gång tvingade sig genom folkhopen på gatan, för at få tala vid CARL V, svarade på des tilfrågan, hvem han vore? *Jag är den man, som gifvit Ers Majestät flere stater, än Ni ärft af Edra förfäder.*

O WASA! Det är Din, hvars driftigt visa hand
 Til frihet, ljus och magt omskapade Dit land.
 Man skulle sett den Dygd, som skänkte Dig en krona,
 Den hätlka Romarn sjelf med Konungar försona;
 Och man har sett Dit namn, åt efterverlden gömdt,
 Förr än en MARO fants hos oss, som det berömt,
 Förr en HORATS vårt språk til lyrans famljud böjde
 Och Mälarns CICERO sin röst bland fjällen höjde.

Ja namnet lefver — Dit är evigt, store Drott!
 Förlåt et tvifvelsmål — Det var min ringhets brott —
 På knä inför din stod, O Far för Hjeltars slägte!
 Jag tackar Minnets hopp, som Dig ur dvalan väckte;
 Jag tackar Minnets hopp, som hastade Din fot,
 At möta CHRISTIERNES svek och CHRISTIERNES bödlars hot,
 Som stadgat Sverges thron och gaf Dit folk, at dyrka,
 Med Hjeltar af Din blod, Regenter af Din styrka.

Det är ej denna thron, hvartil Du lyft Din Ått,
 Som gör til Minnets lön Din enda stora rätt.
 Det är den hjelte-kraft, Dig vågen dårtill banat,
 Det Rike, som Du frälst, det folk, som Du har danat;
 Det är Din eftersyn af Konung och af Far,
 Förent, i evigt arf, med spiran, som Du bar.

Af

Af tid och eftertid at denna dyrkan vinna,
 Är det i Grafvens natt för evigt at förvinna?
 Vid Dödens lias dån, är det at störtas om
 Til detta Intets djup, ur hvilket's famn man kom?
 Är det at offra alt, tid, krafter, lugn och möda
 För åran af et rum, det främsta bland de döda?
 Nej, nej det ges et lif, för höga Själur gjordt,
 I grafven, det är fant, men intet mindre stort;
 Et lif ej mindre lif, fast blott i hoppet njutit,
 Fast inom gräns, likt alt, af år och sekler slutit;
 Oändligt ej — Vålan: Begär ej denna lott.
 Hvar skönjas Thebes torn? Hvar har Carthago stått?
 Den Sol, som ler åt dig, Palmyras grus beskiner,
 Och Sångmön sitter stum ibland Athens Ruiner.
 Alt skattar, liksom vi, åt Vansklighetens lag,
 Det djupa Glömskans haf skall sakna strand, en dag.
 Men sexton Seklers rop TRAJANI dygder kröna;
 Är hans Odödlichkeit för kort, at dig belöna?
 Hvad är dit lif? En blix: Det är likväl dig kårt!
 Men gör des flygtighet det ej din omsorg värdt,
 Hvi köper du, förkräckt at Dagens ljus försaka,
 En plågad ålders hopp af Läkarns konst tillbaka?

O känslans stridighet! O Tankens blinda flygt!
 Vi störte samma grund, kvarpå vi sjelfve bygt,
 Och, ur Naturens hand, med tusend offer tvinga
 En mera flygtig skånk, än den, som vi förringa!

Ja stoft är stoft — Du hör i grafvens natt ej mer
 Den fång, som Skaldens röst åt dina dygder ger;
 Dit öga skådar ej, från glömske-flodens stränder,
 Den klyfta på din graf, som huggs af konstnärns händer.
 För CARL är GYLLENBORG ej hög, ej samljudsfull,
 Och sjelfva SERGELLS hand ej smickrar GUSTAFS mull.
 Nej — Men de hafva känt hvad de ej längre känna —
 Må ske, var deras tröst, bland mödor, stundom denna.
 Hvem vet, hvad deras dygd sig förefåg en gång,
 Af än en PHIDIAS konst, af än en MAROS fång? —
 Så lönas Odlarn ren af blommans brodd, som knoppas;
 Man njuter hvad man tror; Man åger, hvad man hoppas.

Hvem helst, som offrar sig för vår lyckfalighet,
 Hvad ser han? — Årans glans och des Odödlighet.
 Det är då detta hopp, som hjeltens tåflan manar,
 Som skapar store män och stora Snillen danar;
 Den lön, som tröstar dem för deras mödors dar,
 At döden, när han slår, skall lemna Minnet kvar.

C

Du

Du sjelf, som vârd et namn, det Segren valt at fôlja,
 Bjöd stridens dôdar trots, på Hoglands hâpna bôlja,
 Se hâr den Lôftes-skrift, som eldade Dit mod:
Sten, rest af Svea Folk, åt CARL, fôr vågad blod.
 Du fâg, i hoppet ren, des gyllne runa skuren
 Och flög, mot Ryßlands blix, bland Sverjes åskor buren —

Så smådom då ej mer, med tviflarns kalla röst,
 Odödlighetens hopp i dödeliga bröst.
 Vålsignom desse män med snille, mod och styrka
 Ur lugnet jagade, at menskans höghet yrka.
 Naturen någon gång, då hon beundras vill,
 Til svaghetens beskydd, fördömmar dem dertil.
 Förlåtom ock, bland dem, den starke som förvillas,
 Vår undran ofta vârd, om ej förtjent, at gillas;
 Men måtom vârdet blott af jordens store mån
 På de *vålgårningar*, de mågtat skånka den.
 Hvad skiljer, utom dem, dit minne, trykt på stoden,
 Från minnet af orkan, af lågan, och af floden?
 Hög, märkbar är som de, cometiskt skôn, den lott,
 At stor af verkningskrets, och stor af krafters mått,
 Ån kasta Snilletts ljus, ån hvâlfva Länders öden,
 Beundrad i sin fart, och segrande på Döden.

Men

Men fåfängt, store mån, des glans förblindar er!
 Kallt — vanskligt är det lof, en tom beundran ger,
 Om äfven *Vördnadens* ni ej förtjena veten,
 Och om den krans ni fån, ej räcks af *Tacksambeten*.
 Från jordens första dar, från denna äldsta tid,
 Då månskan låg ännu med rofdjuren i strid
 Tils dessa företag, så blodiga, så fena,
 At mensklighetens rätt med staters rätt förena,
 Hvad lager grönskat längst, af glömskan oförkränkt?
 Historien svarar: *Den, som Jordens vörnad skänkt.*
 Och hvilka stora värf fått större glans af tiden?
 Regenter! hören det: *Uplysningen och Friden.*
 Förgäfves, Segrens son, vid dina vapens gny,
 Du världens håpna ser och hennes hårar fly;
 Förgäfves, Snilletts son, du ryktets undran blifvit.
 Rättvisan störta skall de stoder, hon ej gifvit.
 Det ådla som Ni sökt, det nyttiga Ni gjort,
 Se där hvad Visheten skall ensamt kalla *Stort*,
 När hennes röst en dag skall dömma eder åra.
 O länge glömda dag! du stundar, du är nära.
 Förfvunnen är den tid, då jorden häpen låg,
 De rökande Pallats, de vilda Segertåg,

Som satt, bland Gudars tal, den tappreste af dårar,
 Och fyllde Latiens famn med folkens rof och tårar.
 Den tid — ej mindre grym, ej mindre höljd af natt,
 Då Statskonsten i moln på jordens throner satt,
 Förfärlig, slafviskt lydd från slottet ner til kojan,
 Med bilan i sin hand, och foten, tryckt på bojan.
 Ren segrar menskans rätt — Ur despotismens järn
 Dels händer lossade af Hjelten, hennes vårn,
 Til Frihetens försvar, hvaraf hon smakat vårdet,
 Mot Tyrannits försök, satt — *mångdens kraft och svårdet*.
 O! at den Frihets storm, som skakat våra dar,
 Filosofhins triumph och ej revoltens var!
 O! at med Folkens rätt man deras plikter parat!
 Och at med mensklighet man menniskan försyrat!
 Men Hjelte! se och rys — hvad segrar för dit mod?
 Du trampar bröders lik, bestänkt med deras blod!
 Och du, O Philosoph! hvad år din lära vorden?
 I Årelystnans bröst, en ny volcan åt jorden!
 Förskräckens, svigten ej, — fördubblen, store Män,
 Mot verlden er förtjenst — beskydden, freden den!
 Gån, sätten Eder dygd mot Upproret, som ljungar.
 Gån, Fridens sändebud, til folken, som til kungar.

För

För er odödlighet det enda återstår. —
 Sen mensklighetens blod, och slutet hennes får. —
 Förliken hennes rätt med lagar, lugn och feder;
 Och låten jordens qual ej öfverlefva eder.
 Då väntar ock en dag, vid griftens mörka famn,
 Dets tårar eder mull, des kårlek edra namn;
 Och Tacksamhetens hand, i känslofulla finnen,
 Mer, än i marmorn djupt, skall trycka edra minnen,
 När Glömskan svept sit moln kring hundra hjeltars värf,
 Som lyft til jordens skräck och samhällens fördärf.

Du, som bland dem är stor! — hvars högmod endastöker
 En storm, som för ditt namn, et altare, som röker;
 Men hvars förgudnings sång, från smickrarns falska bröst,
 Skall tyftas med förakt af efterverldens röst,
 Förskräcks för Minnets ljus och blekna för din lager!
 Se där en BORGIA brott i hela fasans dager;
 Där, CHRISTIERNES nesa tryckt i tideböckrens famn;
 Där, CROMWELLS bila fåst, til straff, bredvid hans namn. —
 Ja verlden kanske än, ehur med skräck, skall fira
 Den djerfvare tyran, som fänderbröt en spira;
 Den kufvande Plebej, som tusen offer gör,
 Och slöser med det blod, hvars rätt han rasar för;

Den låga talare, som, kall för jordens våda,
 Basunar storheten af mörda och förråda; —
 Men — hon välsigna skall den Dygdige, som vet,
 At vara fri, med fans, och stor, med månsklighet;
 Som lärt nationers rätt och kungars pligter yrka,
 Ej med revoltens arm — men med förnuftets styrka;
 Och varm af hjertats drift — ej af factioners rus
 Vill se, i *verldens lugn*, en frukt af hennes ljus.
 Dock svag är denna röst mot efterdömet's låra.
 Kom och af Ögats dom kån Dygden och des's åra.
 Trång fram bland dessa trån—hvad ser du? ROUSSEAU's graf!
 Jag trotsar all din köld vid åsynen däraf.
 Han hvilar här, den Man, som djärfdes, med sin fara,
 Mot Envålds magtens tyngd nationerna försvara,
 Gaf Sanningen en röst mot en förvillad verld,
 Gaf sederna beskydd mot tidehvarfvets flård,
 Och hvilkens namn, i trots af smädare och dårar,
 Var ån, på denna sten, ej låst — förutan tårar.

Författaren Herr BLOM framkallades och emottog de 2:ne
 Skådepenningarne af Cantzleren, hvilken därvid yttrade sig:

Min

Min Herre.

Allmänheten skall vara Svenska Academien förbunden; för des tri-åriga upskof med Stora Prisets utdelande för Skaldekonsten, då detta upskof bidragit til den förmån, hon i dag åger, at kröna et Måsterstycke och at hafva uptäckt et Snille, til denna tid tör hånda okänt för sig sjelft, åfven som för Academien och de fläste af Allmänheten. Academien har tildelat Er, Min Herre! det utfäste fördubblade Stora Priset, mindre som en belöning, ån som et prof af des högagtning; och hvad skulle kunna belöna det verkliga Snillet, Gudaspråket, i all des höghet, behaglighet och renhet. För min del skattar jag mig lycklig at få lemna et Pris åt den, som med så lofvande steg inträder på en bana, den jag från min ungdom ålskat.

Sedan

Sedan Herr BLOM blifvit förd til det hedersrum, som honom vid Academiens Sammankomster tilkommer, uplästes:

Handen, för det som jag rikskol med Sveriges
inseende för Sveriges, de som villet bidragit
til den förmån, som i dag äger, i kriget och i kriget
tycke och de hvar tycke är till, så som för
en händelse öfver för sig till, så som för
Gemens och de till de Akademien
har tilldelat sig, Min Herr, det uttällda förhållande
Sveriges tycke, minste som en betydning, så som en
at det tillgång, och hvad till de som på
verkligt till, Guds tycke, i all det högre, de
högst och tycke, för min del tycke jag mig
tycke at så som tycke för det som tycke i det
vande sig tycke på en tycke, det jag tycke min
någonting till.

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

